

„Застава“ излази сваки дан двапут, а недељом
оцем и данма два недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи
лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке прете
оваким штићених слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића
Администрација „Заставе“ налази се у кући где
је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

Поучне и забавне вечери.

У Новом Саду се саставио одбор, који хоће ове зиме да приреди поучне и забавне вечери. То ће бити села и посела, на којима треба да се забавимо и поучимо. Приступ да буде дозвољен свакоме, предавања да буду разумљива за свакога.

Има безброј питања, о којима треба да се саслушамо и договоримо. Недавно је већ било у „Застави“ о томе реч, и изнесени су званични бројеви, да ми Срби у Угарској умиримо сарамерно највише. Па зар немамо повода и зар нисмо дужни да претресемо узроке због којих наш народ тако рећи изумире?? Зар кад нам пропадају деца, да не питамо: Зашто и да не тражимо помоћи?!

Ми слабо познајемо нашу прошлост, слабо знамо, шта треба да радимо, како би осигурали будућност. Треба да претресемо друштвена, економска, васпитна па и политичка питања. Ко ће да се брине о нама, ако нећемо ми.

У одбору који хоће да приреди ове поучне и забавне вечери, има лекара, свештеника, адвоката, професора, трговаца, учитеља, занатлија, ратара и новинара. А обећали су нам и са стране своју помоћ наши угледни стручњаци и књижевници.

Свакога вечера, отприлике једаред недељно, биће једно дуго или два кратка предавања. Кад буде потребно, може се после тога отворити разговор. Но да не би било само чисте поуке, треба да се мења теже и лакше. Биће увек мало забаве.

Прочитаће се и каква занимљива приповетка. Биће свирке или ће се отпевати по једна две песме. Било да ће певати самац, било певачко друштво; било ратарски момци и девојке. На тај начин ћемо спојити корист са забавом.

О овоме ће бити ускоро опширније. А данас смо само хтели да упозоримо наш свет изван Новог Сада. Не би требало да буде српског места, у коме се не би учинило слично. Нашим већи м местима је то лако. Али и наша најмања места треба да уведу ове поучне и забавне вечери. Где нема довољно људи, који би сами предавали, могу што виђано прочитати и могу поввати некога са стране. У околини Новог Сада ми ћемо радо испомоћи, као што ће други испомоћи и нама. То треба да чине мањим местима сва наша већа места, где има јаче интелигенције.

На прагу смо зиме. Ближи се време, кад је наш народ доколан. Био би грех да не упо-
требимо то време на добро своје и свога народа.

Свуда се може саставити одбор од десетак људи, који ће узети на себе, да удешавају

ове поучне и забавне вечери. Тај се одбор не мора ником пријавити, нити му треба каква правила. То је исто као кад се састави одбор да приреди забаву или предавање. А ово је нив предавања и забава.

Али молимо да се сваки такав покрет и смер јави „Застави“. Треба да крећемо сви, да уливамо један другоме снаге, а увек је добро, кад људи знају, да у једном послу нису сами. А то креће и друге напред. А ми напред морам и то обилно, ако нећемо да пропаднемо.

Осуђен на глобу.

Познато је, да је Јаша Томић за време прошлих избора тужио министру унутарњих послова белоцркванског надсолгабирова Шомођија. Сад је та ствар била пред средишњим одбором тампшкве жупаније. (?) Одбор је ослободио Шомођија, а осудио је Јашу Томића на трошкове од 62 круне и 99 потура.

Разговори су врло занимљиви. §. 167. XV. законског чланка од 1899. године наређује, да државни жупанијски и општински чиновници не смеју пратити посланичког кандидата кад путује ради агитације. Томић се жалио, што је његовог противничког кандидата Пешу пратио надсолгабиров Шомођи. Он се чак на једни коли донео са Пешом у Загајцу и Јасенову.

У одлуци стоји, да је Шомођи био одређен да одржава ред при Пешиним програмном говору. Али на путу од Изабшта до Загајце сузтали су му коњи, а друге најје имао, те је сео на Пешина кола. Тако је стигао с Пешом у Загајцу на једни коли. Али било је кратко време, а да је могао макар у Загајци наћи кола, те се с Пешом одвезао и у Јасенову. — Дакле као што из овог излази — несретан случај. Закон једно, несретни случај друго, а Томић да плати трошкове.

Томић се тужио, што је надсолгабиров Шомођи одгодио избор општанског бележника у Црвеној Цреви, који је био већ расписан, само вато, да може неке бираче одвести са собом на Пешин збор. У одлуци се признаје да је то истина, али се додаје, да је надсолгабиров одгодио избор бележника због тога, што су га неки молили да одгоди, јер су хтели да буду у Белој Цреви при кандидовању (Пешиним). То није пристрасност. Али бисмо вољели знати: Би ли надсолгабиров Шомођи одгодио избор бележника, да су га Томићев бирачи за то молили?

У случајевима где је Томић тужио, да су надсолгабиров Шомођи и солгабиров Иланић ишли да купе бираче и воде их

на избор, у пдлуци се вели, како су ишли по општинама да у очи избора одржавају ред.

Томић се тужио, да је надсолгабиров Шомођи у самој изборној дворани ухватио његовог повереника Јована Ручију за рукав и рекао му: „И ти си овамо дошао бећару“. И повзео се на свештеника и трговца као сведоке.

У одлуци се вели да је Шомођи сасвим пријатељски питао Ручију:

А зар си и ти овде? Јер је чуо да су Ручија истукли прошлог дана.

У одлуци се вели, да је Шомођи добро радио, што није дозволио Томићу да на дан пре избора држи програмни говор у Карлсдорфу, јер су онда били духови толико узрујани, да су се могли очекивати обилни нереди, а није било довољно жандара и војске, да би се ти нереди могли спречити. — Узрујани духови! Исто као и за време Хедерварија у Хрватској и Славонији. Опозицији нису ништа дозвољавали јер су духови узрујани. У Секељеве-у нису дали Томићу ни да уђе у село, а опет само вато, што су били узрујани духови.

Томић се тужио, да у Белобрешци у очи избора нису дали људима ни да изађу из куће, још мање да оду куд. Неке су терали са дућанских врати кундацама у куће. Одлука вели ово: „Даље се испоставило, да је ново-молдавски надсолгабиров с обзиром на узрујане страсти у очи избора забранио у Белобрешци сакупљање, те је о том известио и жандармерију. То је све што има о овој тачци у пресуди. Шта су после жандари радили, то је нузгредно.

* * *

Јаша Томић је против овог решења, у колико се њега тиче, уложио привив на министра унутарњих послова.

У том прививу вели: Нити је имао права жупанијски средишњи одбор да суди у тој ствари, нити се он (Томић) њему жалио. Он се за време изборне борбе обратио брвојавно министру и молио га, да кратким и брзим путем препречи злоупотребе. Редовни дисциплинарни поступак, код управних власти он није тражио. И вели: „Ја далеко обилазим сваку тужбу, у којој имају да суде управне власти. Треба само прочитати разлоге пресуде, па да се види зашто. О није рад да изазива онаке пресуде и разлоге, па да их плаћа својим новцем. Иначе му је вели Томић необично мило, што је дисциплинарни суд ослободио надсолгабирова Шомођија, јер је уверен да ће сад министар упутити Шомођија, да тужи Томића пред кривичним судом због клевете“.

Видећемо шта ће решити министар.

Партијски послови.

У Бешки се конституисао месни одбор српске народне радикалне странке овако: Др. Јован Стејић, председник, Ђорђе Прерадовић, перовођа. Чланови одбора: Сима Травановић, Милан Косовац, Никола Старчевић, Милош Лупуровић, Петар Огризовић, Живан Пачански, Ђока Грковић, Андрија Стојишић, Емилијан Божић, Алекса Бајић, Ђорђе Релић, Јован Свирчевић, Кузман Косовац, Тодор Полешев, Сима Релић, Живан Марић, Коста Божић, Аћим Поповић, Душан Јуришић, Живан Радуловић, Сима Петровић, Милан Партић, Гаврило Лубен, Јован Језеркић, Андрија Јовановић, Радован Лупуровић, Андрија Меанцић и Богдан Меанцић.

Ослобођени од глобе

Лане на сам Ускрс сазвао је др. Жарко Миладиновић поузданички састанак у Черевиху. На том поузданичком састанку били су с њим и др. Бура Кресојевић и Јаша Томић. Черевихани су се врло добро одазвали и састанак је текао сасвим по закону и у најбољем реду. Но котарска област у Илоку је на основу патента из „во времје оно“ спровела истрагу и осудила др. Жарка Миладиновића, др. Буру Кресојевића и Јашу Томића, као подстрекаче, свакога са 150 круна глобе, а осим тога осудила је на мање казне све оне, за које је дознала да су били на оном састанку. Ова пресуда није имала никакве законске основе, него је котарска област хтела да заплаши свет да не иде на поузданичке састанке. Осуђени су уложили привив и жупанијска власт у Вуковар уважила је привив и све оне, који су били осуђени, разрешила сваке кривице и сваке казне.

Српско румунски трговински уговор.

„Трговински Гласник“ пише: Брзина, којом је закључен овај наш трговински уговор са Румунијом, дао нам је основа да сумњамо да је са Румунијом закључен тарифни уговор, но само уговор са највећим повлашћењем. И наша се сумња обистинила кад смо ово рекли. Са Румунијом дакле, како сада и „Политичка Кореспонденција“ јавља, Србија је закључила уговор само са највећим повлашћењем без икаквих уговорних тарифа. Роба из Србије при увозу у Румунију користиће се само уговорним тарифама, које су Немачка, Енглеска и Турска закључиле са Румунијом, а румунска роба при увозу код нас тарифама других уговорних држава са нама. У уговору, дакле, нема ни ограниченог промета, нити каквих других специјалних олакшица за обострану робу. Штета и то велика

штета, што се овако са овим уговором свршило.

Стогодишњица ослобођења Београда.

Општински одбор у Београду у својој редовној седници од 17. о. м. решио је, да се на дан стогодишњице ослобођења Београда одржи свечана одборска седница, у којој ће се објавити ударање темеља оним установама, којим општина београдска мисли да овековечи успомену на тај историјски дан. У начелу одбор општински решио је у тој седници, да се подигне општинска болница, склониште (асил), управо преноћиште за оне особе, које тренутно не могу да нађу рада ни зараде, да се распише стечај и награда за Историју Београда. Овлашћен је суд општински, да до дана прославе ове предлоге у појединостима разради.

Конгрес против врачара и надри-лекара.

Бајалица, врачара, надри лекара и сличних варалица, који упропашћују болеснике, има и у другим земљама, а не само код нас. Шта више: у Француској их има толико, да је у мају о. г. нарочити конгрес претресао питање, како да се земља опрости те напасти. Конгрес је изјавио жељу, да лекари напишу дело, које би јасно представило сву опасност од тих варалица по народно здравље и његов напредак, а да се делови тога дела уведу као делови наставе у неким школама. — А шта ћемо ми с нашим бајалицама, врачарама и надри-лекарима? пита „Народно Здравље“.

Лечење рака.

По статистичким подацима у Угарској скоро пет хиљада људи умре од болести „рака“. Овом великом умирању један од главнијих узрока је и то, што врло многи болесници (више него петина их) тек тада траже лечничке помоћи, када је то већ доцкан, када им се не може више помоћи. Ради проучавања те опасне болести и спречавања распрострањавања јој одржаће се земаљски конгрес у Будимпешти 2., 3. и 4. новембра. На конгресу држаће предавања професори: Јуније Долингер, Калман Будаји, Стеван Баршоњ, Имре Рецеји и Виљем Тауфер. Осим ових поднеће извештај Еуген Холцварт о лечењу рака с помоћу Рентгенових зрака. Већ годинама се чине такви покушаји на будимпештанској клиници и то не без успеха. Осим операције, лечење с помоћу Рентгенове светлости до сада је једино, које даје наде на успех.

Брак у Аустралији.

Нигде се тако лако и тако брво не склапа брак, а и разводи, као у Аустралији. Недавно у једној вароши Аустралије стојао је пред судом неки младић, који је био оптужен да не врши своју очинску дужност према својој незаконитој детету. Одмах на почетку расправе запита га судија, шта му је милије: једногодишња тамница или да узме за жену преварену девојку? Младић одабере ово друго и под жандармеријском пратњом одведе га одмах с девојком у цркву, где се с њоме венчао, а ова тужбу повуче тада натраг. Све се ово збило за по сата. — Судија Симпсон у Сиднеју говорио је најштри-

је о брачном закону у Новом Јужном Велсу, који управо деморализује и по коме без икакве претходне пријаве може се склопити брак за 10 минута. Они, који желе ступити у брак, могу га склопити у свако доба дана или ноћи пред ма којим од многобројних законом опуномоћених агената. — У Мелбурну суд за развод бракова решавао је за месец дана 79 бракоразводних парница. За недељу дана решио је овај суд 32 парнице и од ових у 31 изрекао је развод. Дакле просечно расправа у једној бракоразводној парници траје 40 минута.

Освета превареног вереника.

У околини Кејкемета десило се овај жалостан случај. Сеоска девојка Верона Дребант поклонила је своју љубав момку Стевану Лабанду. Касније га је изневерила и своју руку пружио другом момку и пошла је у венцу у цркву да се венча за њега. Лабанди је тад једним хитцем убије и за тим муњевитом брзином окрене револвер на своје слепо око и себе убије на место.

Школе за домаћице.

У Србији постоји друштво за чување народног здравља, какво би и ми Срби требали да оснујемо. То друштво има и свој лист, „Народно Здравље“. Јефтин лист, стаје годишње 2 круне. Док немамо свога, треба да се претплаћујемо на тај.

У најновијем броју „Народног Здравља“ има како је друштво за чување народног здравља удесило школу за домаћице, па пише ово:

Једна од најпречих брига друштва за чување народног здравља била је вавда, да у сељачку кућу унесе здраве појмове о животу, здрављу и болести. Тога ради је одмах при свом оснивању почело радити на томе, да се и код нас — за наше сељанке — оснују школе за домаћице. Ту мисао прихватио је и министар просвете, усвојио програм, који су му за те школе поднели др. М. Јовановић-Батут и др. Р. Вукадиновић, и упутно га окружним скупштинама, да оне од своје стране припомогну оснивању тих установа. Скупштине су прихватиле ту мисао, а неке су за остварење њено већ и у овој буџет унеле потребне своте.

Да се пак та мисао већ и ове године у дело приведе, друштво за чување народног здравља отворило је из својих средстава две такве школе — једну у Варварину, а другу у Вел. Орашју. — Одзив је у оба места одличан, и ми се надамо, да ћемо скорим моћи изнети и поједине успехе тих курсева за сеоске домаћице. Уверени, да ће и наше читаоце интересовати, шта се управо хоће с тим школама, износимо овде

Програм школе за домаћице.

1.) Циљ.

Циљ је школи да нашу за сада доста неуку и неумешну сељанку спреми за добру и уредну домаћицу.

2.) Средства

Школа се одржава уз припомоћ државе, из средстава округа или срезова или појединих сеоских општина. Буџет на то одређује министар просвете у споразуму са министром привреде.

3.) Настава.

Настава траје од 1. септембра до 1. децембра.

У школи се предају ови предмети. А.) Послови око куће и намештаја; Б.) Радови око одела и постеље: а) рубље, одећа, обућа, б) кројење, шивење, крпљење, ткање, плетиво, в)

преобука, г) постеља и прибор за њу, д) ковчег.

В.) Чистоћа тела и одела;

Г.) Нега породице и мале деце:

а) спема за порођај и новороче, б) пупак и пупчана врвца, в) купање, повијање, преповијање, пелене, деџи прибор, г) дојење, храна и пиће, д) бабине, чистоћа и нега за време бабина, б) колевка, љуљка, дубак.

Ђ.) Здравље и болест домаћих:

а) ваздух, храна и пиће, пијанство, заразне болести, пелцовање, б) нега болесника, понуда, давање лекова, в) прва помоћ, домаћи лекови и средства, г) лекар.

Д.) Читање:

а) народне песме и приповетке, б) популарни списи, који говоре о домаћу, о примерним и угледним женама, о чувању и неговању здравља.

Е.) Писање:

а) домаће белешке, упуства за готовљење појединих јела и краћа писма.

Ж.) Рачунање:

а) бројање, таблица множења и четири вида рачуна, метарске мере и нивац.

З.) Српска историја и географија:

а) најпотребније из историје, б) најпотребније из географије.

И.) Молитве, вера, правовеља и морал.

Изашла је из штампе књига:

Јесмо ли

на добром путу?

Говор Јаше Томића

на дан четрдесетогодишњице „Заставе“.

Књига износи 2 штампана табака. Цена 20 потура, а са поштарином 23 потуре, које се може и у маркама послати. Може се поручити код Косте Лере у Н. Саду. Препродавци добијају убачајени попуст.

ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМPE

МИЛЕТИЋ

МАЛИ КАЛЕНДАР СА СЛИКАМА

ЗА НАРОД

за 1907. год.

са овим садржајем: Календарски део Свој своје. Живот Милетићев од Ј. Т. и Милице Јаше Томића)

Цена 20 потура.

Препродавци добијају 25% рабата. За готов новац и више.

Петар Крстоношић,

1-5 1478

Нови Сад.

ЗА МОЈУ НОВО-ОТВАРАЈУЋУ трговину мушке и женске робе коју намеравам отворити идућег месеца, потребна су ми

2 шегрта

из боље куће. — Упитати се у змијској улици бр. 20.

I. 1474 1-2

Бранко Чавић.

150 јутара у Адашевци

30 јутара у Илици

обоје код Шида.

најбоље сремске земље некомасиране продаје уз повољне увјете плаћања

I 1043 11-13

Ђорђе Ђурић

поједник у Мајур у Хрватској

Нова радња готових

одела

Панте Спаћка у Новом Саду, дунавска ул. бр. 36. добила је огроман избор најмодернијег „инок“ јесењег и зимског одела за мушке, женске и децу.

Цене ниске и утврђене I. 1325 17-

ПОСЛЕД око 5 рали са кућом издањом продаје се у мјесту

Сибињу. Земља је најбоље врсти. У мјесту жељезница, пошта и иници у реди. Поближе као и адресу даје Вјересијска удруга у Сибињу, Славонија.

I. 1421 8-3

ЈОРГАНЕ И МАДРАЦЕ израђујем постојано, лепо, укусно, модерно, а све по најумереној цени.

Зорка Милићева,

I. српска радионица јоргана I. 1198 19-20 Житна пијаца бр. 3.

ЗА МОЈУ

ЛИМАРСКУ РАДЊУ

потребјем 2 момка, који су вешти грађевном послу.

Мирко Мишковић I. 1464 2-2 у Р. ми.

Женидбена понуда.

Србин занатлија из Босне тражи девојку Српкињу са добром кућевном наобработом 20—23 године стару са миразом 2—3000 круна. Понуде са фотографијом нека се шаљу на администрацију „Заставе“ под: „Сретна удаја, број 333.“ — Дискреција зајамчена. I. 1458 3-8

НОВО НАМЕШТЕНА РАДЊА ЖИВОЈИНА ТЕРЗИНА

у ВЕЛ. ВЕЧКЕРЕКУ код „БАЧЕ“ свирца препоручује своје

ново и богато

снабдевено стовариште

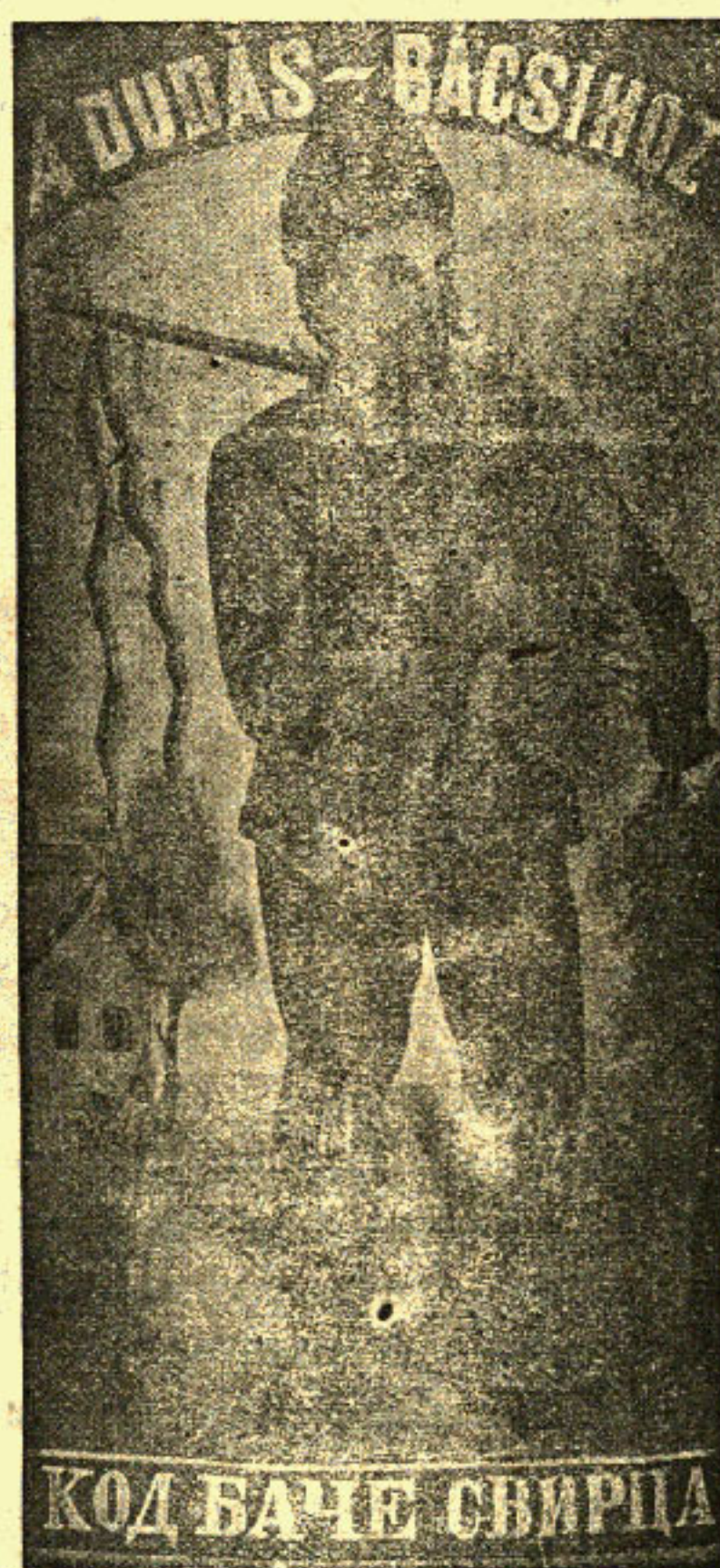
поштованом гвањанству у месту и са стране

ЗА ЗИМСКУ СЕЗОНУ

а нарочито обраћам СВЕКРОВА пажњу поштованих

који већ морају да купују РУВА (свилу)

да изводе своју потребу код мене подмирити јер ће код мене заиста најбоље и најјефтиније пазарити. I. 1288 8-8

КОД БАЧЕ СВИРЦА

Говор Јаше Томића

Одговорна уредница Константина Брадаровић

Српска штампарија д-ра Свет. Милетића у Новом Саду.